

Waarom de Wet op de Defensiegereedheid (WODG) niet mag doorgaan

De voorgestelde Wet op de Defensiegereedheid (WODG) vormt een fundamentele bedreiging voor rechtsbescherming, burgerparticipatie en het evenwicht tussen nationale veiligheid en andere zwaarwegende belangen, zoals natuur, gezondheid en leefomgeving. Hoewel defensiegereedheid vanzelfsprekend een belangrijk doel is, mag dit nooit betekenen dat de overheid zich eenzijdig en zonder behoorlijke democratische en juridische controle verregaande bevoegdheden toe-eigent.

1. Aantasting van democratische rechten en rechtsstatelijkheid

De WODG beoogt een apart juridisch regime waarmee het Ministerie van Defensie vergaande activiteiten op het gebied van militaire infrastructuur, ruimtelijke reserveringen en oefeningen kan realiseren – buiten de normale procedures om. Dit ondermijnt de positie van burgers, gemeenten en provincies, en frustreert het recht op inspraak, bezwaar en beroep. De wet voorziet in een parallel besluitvormingsspoor dat rechtsstatelijke waarborgen bewust ontwijkt.

2. Uitholling van de ruimtelijke ordening en natuurwetgeving

Door Defensie boven andere ruimtelijke en ecologische belangen te plaatsen, wordt de balans zoek. Nederland is een dichtbevolkt land, met unieke en kwetsbare natuurgebieden. De WODG maakt het mogelijk dat militaire belangen structureel voorgaan op natuurwaarden, klimaatdoelstellingen en volksgezondheid, zonder de noodzaak tot grondige afweging of alternatievenonderzoek.

3. Onduidelijkheid, disproportionaliteit en onevenwichtigheid

De wet is vaag over de reikwijdte van de bevoegdheden, de criteria voor gebruik en de afbakening van begrippen als “defensiegereedheid”. Hierdoor ontstaat grote rechtsonzekerheid. Burgers, bedrijven en lokale overheden worden geconfronteerd met ingrijpende maatregelen zonder duidelijke kaders of mogelijkheid tot tijdige tegenmacht. Proportionaliteit en subsidiariteit – kernbegrippen van goed bestuur – ontbreken.

4. Uitzonderingsrecht wordt structureel recht

Wat in crisistijd tijdelijk kan worden toegestaan, wordt met de WODG verankerd als een permanent instrument. Dit ondermijnt het onderscheid tussen normale en uitzonderlijke situaties, en leidt tot een sluipende erosie van het normale bestuurlijke en juridische systeem.

5. Onvoldoende noodzaak aangetoond

De urgentie van deze wet is niet voldoende onderbouwd. Nederland beschikt al over tal van instrumenten om militaire belangen veilig te stellen – binnen bestaande wetgeving. De WODG lijkt eerder ingegeven door bestuurlijke gemakzucht dan door echte noodzaak. De inspanning zou gericht moeten zijn op betere coördinatie en integratie binnen het bestaande stelsel, niet op het opzijzetten daarvan.

Conclusie:

De WODG is een wet die niet past in een volwassen democratische rechtsstaat. Ze biedt geen evenwichtige oplossing, maar schuift andere belangen terzijde. Voor veiligheid is draagvlak nodig – en dat ontstaat niet door het uitschakelen van burgers, rechters en volksvertegenwoordigers. Deze wet mag niet doorgaan.